

УДК 549 + 553.5(8)

Т.І. ДРОЗД, аспірантка

КНУ ім. Т. ШЕВЧЕНКА

Товарознавчі аспекти використання кременів

В статті рассмотрено положення кременей в класифікаторі полезных ископаемых України, а также их применение в классификации непродовольственных групп товаров.

The article observes the position of flints among the classifier of mineral resources of Ukraine and also their usage in classification of nonfood groups of goods.

Кремені – це специфічні осадові утворення, складені аутигенними агрегатами аморфного і кристалічного кремнезему. Серед них поширені як конкреційні, так і пластові. Найбільш розповсюдженими і цікавими є кремені конкреційного генезису.

У національному класифікаторі корисних копалин України кремені розглядається як гірничотехнічна та абразивна сировина і як коштовне, декоративне та виробне каміння [2]. Це цілком обґрунтовано, оскільки кремені, крім досить високих фізико-хімічних показників (абразивність, твердість, стійкість), має гарні декоративні властивості (табл. 1). аспірантка

У сучасній класифікації природного каміння, яку регламентує Закон України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» [1], кремені віднесено до напівдорогоцінного каміння другого порядку на рівні з такими самоцвітами, як опали, яшми, агати і тощо. Це дає підстави використовувати його в декількох групах непродовольчих товарів з різним функціональним призначенням [3, 4, 5, 7]. Отже, розглянемо їх більш детально.

Таблиця 1. Положення кременю в національному класифікаторі корисних копалин України

Клас, код, назва	«Неметаловмісні (неметалічні) корисні копалини», код 30 000 000	«Неметаловмісні (неметалічні) корисні копалини», код 30 000 000
Група, код, назва	«Гірничотехнічні корисні копалини», код 32 000 000	«Каміння коштовне та декоративне», код 35 000 000
Підгрупа, код, назва	«Сировина абразивна», код 32 001 000	«Сировина ювелірно-виробна (напівдорогоцінне каміння)», код 35 002 000; «Сировина виробна», код 35 003 000
Вид (корисна копалина), код, назва	«Кремені», код 32 001 020	«Кремені кольоровий», код 35 002 100; «Кремені візерунчастий», код 35 003 140

Серед непродовольчих товарів доцільно виділити такі групи, в яких можна застосовувати кремені.

1. Ювелірна:

• **предмети особистих прикрас** (серезки, кліпси, каблучки, буси, браслети, кулон, медальйони, намисто, кольє, гами).

Для виготовлення особистих прикрас придатні яскраво забарвлені кремені, кремені з добре вираженим текстурним малюнком та смугастої будови. Вони повинні проявляти декоративні властивості навіть в невеликих розмірах (рис. 1);

а)

б)

Рисунок 1. Предмети особистих прикрас з використанням кременів: а) кулон на шкіряному шнурку, б) камеї (у центрі – з кременю, по краях – з агату) [6]

• **предмети туалету** (пудрениці, за- тиски для краватки, запонки, шпильки для волосся, дзеркала в оправках, шка- тулки, флакони для парфумів, пряжки для ременів);

• **предмети сервіровки столу** (по- суд і прилади, зроблені з дорогочінних і кольорових металів та декоровані кре- менем);

• **предмети для прикрашення інтер'єру** (скульптури малих форм, на- стінні прикраси, вази для квітів, шка- тулки, каменерізні вироби (рис. 2), на- стінні панно);

• **приладдя для письма** (чорнильни- ці з каменю, ножі для різання паперу (рис. 2), підставки для ручок);

• **речі для годинників** (інкрустація браслетів та бортових ланцюгів, обрам- лення та підставки для годинників);

• **сувеніри** (вироби, які відобража- ють національні і регіональні особли- вості культури та мистецтва, пам'ятні події, скульптури, брелоки);

• **приладдя для куріння** (портсига- ри, мундштуки, люльки, запальнички, попільниці).

За функціональним призначенням один і той самий предмет з кременю можна віднести до декількох груп. На- приклад, кременевий ніж є предметом для прикрашення інтер'єру, а з іншого

боку, може бути використаним для роз- різування паперу.

У ювелірній товарній групі саме з кременів можна виробляти різноманітні вставки для конкретних позицій товарів або декоруючих їх елементів. В окре- мих випадках кремені може виконувати окрему повноцінну одиницю асортимен- ту товару. Наприклад, у посуді з доро- гоцінного металу кремені виступає як коштовно-декоративне оздоблення, в ювелірному виробі – як вставка, а в предметах для прикрашення інтер'єру – як повноцінний суцільний предмет де- кору із самостійним завершеним та ес- тетичним значенням.

Особливістю конкреційних кременів є їхня морфологія. Вона дуже різнома- нітна і вже сама, без додаткової оброб- ки, може бути використана як самостій- на форма. У цьому аспекті надзвичай- но цікавими є кремені химерної форми, які зовнішньо нагадують різноманітних фантастичних тварин і птахів. Такі кре- мені є гарною прикрасою інтер'єрів і знаходять застосування в ландшафт- но-м дизайні (рис. 3 а, б; 4).

2. Галантерейна:

• **текстильна** (кремені як елемент декору предметів жіночого і чоловічого туалету або виробу з художнім розпи- сом);

• **металічна** (використання кременів у фурнітурі для одягу, в декорі речей для куріння та домашнього вжитку за- мість металу);

• **шкіряна** (оздоблення кременем шкіряних виробів та їх замінників, а са- ме: сумок, ременів, рукавиць, гаманців, валіз, саквояжів тощо);

• **оздоба** для щіток і дзеркал.

Значна частина галантерейних това- рів є основною складовою одягу (гудзи- ки, гачки, петлі, пряжки та ін.) або час- тиною туалету. Тому галантерейні това- ри повинні бути різноманітні за фор- мою, зручні за конструкцією і прива- бливі за виглядом. Матеріалом для декору може бути візерунчастий кре- мін.

3. Вироби художніх промислів.

Кремені є гарним матеріалом для ав- торських індивідуальних каменерізних виробів.

Підсумовуючи, можна сказати, що кремені можна ефективно застосовува- ти у різних сферах. Він є не лише чу- довим абразивним матеріалом, а й гар- ним декоративним каменем. Його з успіхом можна використовувати як оздоблення для інтер'єрів, виробництва галантерейних і ювелірних груп товарів, а також предметів художніх промислів.

Рисунок 2. Ніж з рисунчастого кременю на підставці з оніксу

а)

б)

Рисунок 3. а) Пінгвін з кременю на льоду (матеріал мармур), б) той самий пінгвін серед лабрадорових приладь для письма

Рисунок 4. Кременисті конкреції химерних форм у вигляді тварин і птахів

Використана література

1. Дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння: зб. законодавч. та нормат.-прав. акт. / голова ред. кол. Мельник В.П. – К., 2008. – 374 с.
2. Класифікатор корисних копалин (ККК): ДК 008:2007. – Офіц. вид. – Київ: Держспоживстандарт України, 2008. – 48 с. – (Національний класифікатор України).
3. Логинов В.Д. Ювелирные товары и часы (товароведение). – Москва: Экономика, 1984. – 200 с.
4. Непродовольственные товары и их классификация [Электронный ресурс]: <http://personal-trade.livejournal.com/13828.html>.
5. Орловский Э.И. Товароведение ювелирных товаров и часов. – М.: Экономика, 2007. – 302 с.
6. Патлах В.В. Домашние технологии [Электронный ресурс]: А. Коробков, Ю. Рапопорт: <http://www.patлах.ru>.
7. Селиванкин С.А. Технология ювелирного производства. – Л.: Машиностроение, 1978. – 320 с.